

Nr 711

Av herr Svensson i Ljungskile och fröken Elmén, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 75, med förslag till lag angående ändring i lagen den 29 juni 1946 (nr 431) om folkpensionering, m. m.

I proposition nr 75 föreslås betydande förbättringar inom folkpensioneringen, bl. a. innebärande höjda belopp för ålders- och invalidpensionerna. Vidare föreslås nya regler beträffande änkepensionerna och en höjning av utgående änkepensionsbelopp.

När det gäller änkepensionerna ansluter sig förslaget i huvudsak till de riktlinjer som förordades av 1958 års A-riksdag. Dock har vissa av 1958 års socialförsäkringskommitté föreslagna avvikelser från dessa riktlinjer beaktats i Kungl. Maj:ts förslag.

Den väsentliga nyheten när det gäller änkepensioneringen är att de kvinnor som blivit änkor efter den 30 juni 1960 skall erhålla pension utan inkomstprövning.

För vår del betraktar vi de förbättringar av familjeförmånerna inom folkpensioneringen som föreslagits som i hög grad motiverade. Behovet av att öka den ekonomiska tryggheten inom folkpensioneringens ram har också glädjande nog understötts av en på alla väsentliga punkter enig riksdag.

De regler som föreslagits beträffande beräkningen av änkepensionerna har emellertid visat sig få vissa konsekvenser som icke står i överensstämmelse med en väl avvägd socialpolitik.

I och med att änkepensionerna skall kunna utgå utan inkomstprövning kommer nämligen sådana pensioner i vissa fall att tillfalla personer i goda ekonomiska förhållanden. Då kommer t. ex. när änkepensioneringen är fullt utbyggd en kvinna som blir änka i 50-årsåldern och som är i mycket goda ekonomiska omständigheter att få ca 60 000 kr. intill 67 års ålder i sammanlagd änkepension.

Dessa konsekvenser av icke inkomstprövade änkepensioner kommer att framstå som icke godtagbara, särskilt som vi i vårt samhälle har många minoritetsgrupper som vi på grund av bristande ekonomiska resurser ännu inte kunnat ge en önskvärd standard. Hit hör, bland andra, ogifta kvinnor som under lång tid vårdat föräldrar eller syskon och som efter deras frånfalle befinner sig i en situation som i många fall är jämförbar med en änkas före 67 års ålder.

Med hänsyn till här antydda konsekvenser vill vi föreslå, att inkomstprövning behålles i avvaktan på resultatet av pågående utredningsarbete av invalid- och förtidspensionering. Utredningen bör då även kunna överse reglerna för inkomstprövningen vid änkepensioneringen. De nuvarande reglerna har nämligen visat sig vara alltför stränga och medför också i vissa fall en orättvis behandling till nackdel för änkor efter män med låga inkomster. Inkomstreglerna bör därför göras mer liberala och så stor del av inkomsten undantagas från inkomstprövningen att de nämnda orättvisorna bortfaller. Vi förutsätter att denna utredning bör kunna leda till förslag redan vid 1961 års riksdag, som då kan få tillfälle att underkasta dessa pensioneringsproblem en samtidig och mera allsidig prövning.

De förslag som här framförts innebär alltså att den förbättring av änkepensionerna som Kungl. Maj:t föreslagit tillstyrkes, dock med den ändringen att inkomstprövningen i princip bibehålles.

Med stöd av vad ovan anförts hemställs,

att riksdagen

1. antager Kungl. Maj:ts proposition nr 75, dock med den ändringen att den nuvarande inkomstprövningen för änkepensionen bibehålles,

2. i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställer om en översyn av reglerna för inkomstprövningen enligt ovan angivna riktlinjer samt att förslag härom förelägges nästa års riksdag i samband med förslag om en reform av invalid- och förtidspensioneringen, samt

att utskottet måtte utarbeta förslag till erforderlig författningstext.

Stockholm den 25 mars 1960

Wald. Svensson

Brita Elmén
